

Timskim radom do zvijezda

m h matica.hr /vijenac/605/timskim-radom-do-zvijezda-26743/

Od 6. do 12. travnja u Zagrebu i Splitu održan je 10. festival hrvatske drame za djecu Mali Marulić. Nažalost, iako zaokružene brojke, održavanje Festivala do zadnjeg je trena visjelo o niti. Razlog je nimalo umjetničke prirode – zbog političkih (ne)prilika Mali Marulić nije dobio novac od grada Splita. Festival se ipak održao uz u danim uvjetima najbolje rješenje – zagrebačke su predstave izvođene u matičnim kazalištima, a ostale u Splitu.

Izbornik festivala Tomislav Zajec za natjecateljski je program izabrao sedam predstava različite kvalitete, ponudivši dobru sliku stanja domaćih dramskih tekstova za djecu na kazališnim daskama. Već dulje vrijeme većina kazališta za djecu repertoarnu politiku gradi ziheraški oko lektire za sigurnu školsku publiku i uvijek istih bajki upućenih novim generacijama malenih gledatelja. U takvoj prvoloptaškoj repertoarnoj politici uglavnom nema mjesta za (dramske) tekstove domaćih autora, posebno novijega datuma, pa je svako scensko oživljavanje novog dramskog teksta mali kazališni praznik.

Usprkos nimalo svijetloj situaciji domaće dramske riječi za djecu (i mlade), ove se godine na Mali Marulić prijavio solidan broj od 26 predstava temeljenih na tekstovima domaćih autora te autorskih projekata domaćih autora. Selektor se u izboru, dojmama smo, vodio idejom raznolikosti. Tematski i po pitanju ciljane publike, predstave su se rasprostrle od nultog dana života preko hrabra suočavanja sa strahom, ljubavlju i vlastitim slabostima do hvatanja svojih sanjanih i onih pravih zvijezda, dok su se strukturalno kretale od linearne jednostavnosti preko strukture „triju krugova“ do tekstualne eteričnosti i apstraktnosti što prizivaju auditivnost. Rezultati su bili različiti, a mi ćemo dati pregled od slabijih do (naj)boljih predstava.

Kazalište Marina Držića iz Dubrovnika predstavilo se predstavom *Legenda o beskrajnom moru* Olje Savičević Ivančević. U žarištu s jedne strane eterične, s druge slojevito prepletene drame djevojčica je Čiopa, koja želi postati kapetanica. Iz njezine želje obogaćene maštom izrasta naslovna legenda o beskrajnom moru, ukletom kapetanu/admiralu i njegovoj posadi. Konkretnost i jasnoću morske legende rastapaju prepletanja kopnene priče kapetana Điva i (pod)morske priče admirala Dizgracije, koji su jedna duša razdvojena na dva tijela, odnosno jedna priča odvojena na dva svijeta. Dodamo li toj dvojakosti početni sloj omotan u ruho dječje igre, dobili smo sadržajnu slojevitost koju na sceni treba ili prizemljiti ili joj dati dodatna krila i pretvoriti je u predstavu poeziju. Nažalost, redatelj Ivan Plazibat nije napravio ni jedno niti drugo, već je slojevitu eteričnost prenio na scenu bez većih redateljskih i dramaturških intervencija, oblikujući nedovoljno jasnu predstavu. Dodatni uteg bila je tanka gluma Nike Burđelez, Zdeslava Čotića, Hrvoja Sebastijana, Bojana Beribake i Edija Jerteca, dok je Damir Klemenić kao Đivo/Dizgracija jedini iskočio iz glumačke cjeline u dobrodošlu karikaturu.

Prenaglašena ozbiljnost

Autorski projekt Ivica Boban *Bajka o Žar-ptici* oproštajna je predstava sad već bivše ravnateljice Kazališta Žar-ptica, Marije Sekelez, koja je prošle godine osvojila Nagradu hrvatskog glumišta. Nas se nije dojmila, dapače, odbila nas je pretjeranom i nepotrebnom ozbiljnošću i izvedbenom tamom koje su progutale u sebe sve ostale elemente i potencijale predstave. *Bajka o Žar-ptici* naslonjena je na predaju o Žar-ptici, odnosno ptici Feniks. Prisutnost njezina ili njezinih zlatnih jabuka u kraljevskom vrtu kraljevini osiguravaju mir i blagostanje. Kada ponestane jabuka, nastaje propast te kralj šalje svoja tri sina da pronađu i dovedu nestalu Žar-pticu. Ivica Boban predstavu je omotala pripovjednim okvirom koji se sveo na ozbiljno pričanje priče. Dodamo li tomu buku, *nabrijanost* te nepotrebnu agresivnost i zaoštrenost iz unutarnjega sloja predstave, usput svemu oduzmemo humor, opisali smo predstavu u cjelini. Naime, sve prolazi u naglašeno ozbiljnu tonu, u kojemu je posebna

pozornost usmjerena mračnim stranama koje su progutale sve, a posebice scensku igru.

Predstava *Beba Bebač* otvorila je vrata kod nas još nedovoljno prepoznatoj publici – dojenčadi. Scenarist, redatelj i izvođač David Petrović zajedno s Andreom Špindel u predstavi niže epizode iz života naslovnih blizanaca Bebe i Bebača, poput hranjenja, kakanja, igranja, kupanja. Sve je tu usmjereno bebama osim, nažalost, koncepta. Naime, autori su zaboravili na vlastitu publiku, oblikujući predstavu kao jednosmjernu komunikaciju, bez mogućnosti interakcije s bebama u gledalištu. A one ne poznaju konvencije kazališta kao ni ideju sjedenja na mjestu i usmjerena gledanja prema sceni. Svijet beba sazdan je od istraživanja, kako vizualnog i auditivnog, tako i taktalnog, gustativnog i olfaktivnog. U *Bebi Bebaču* bile su zakinute za posljednja tri osjetilna puta, a ako ih ne dobivaju na sceni, potražiti će ih oko nje.

Puž i paž

Predstava *Puž*, kazališta Mala scena, otvara „gornji kvalitativni dom“ festivala. Nastala je po vrlo zgodnu tekstu Maje Hrgović, u koji je diskretno i nenametljivo upisana privlačna poruka da brzina nije vrlina, uz krilaticu komada: „List koji prvi padne prvi i požuti.“ Redatelj Staša Zurovac odlično je oblikovao veći dio predstave, poigravši se zgodno i nenametljivo slojevima teatra u teatru, povezavši ih naslovnim dječčićem. Puž, naime, prvo vrši funkciju pripovjedača, da bi potom u svijetu oblikovanu po vlastitom ukusu postao glavni lik, ali i ostao stvaralac. Takav čvrst šav gotovo je poništio granice između slojeva, na nekoliko ih mjesta preplevši i izjednačivši. Samim time fikcija je postala fakcija, a fiktivni junak postao stvarni junak. Fino izgrađena izvedbena kula pred sam se kraj neočekivano raspala te je veliko finale djelovalo nepotrebno zbrzano i sklepano. Paško Vukasović oblikovao je Puža kao čvrstu nit između slojeva predstave i likova, dok je Sanja Milardović njegovu sestru oblikovala vrlo sugestivno te plešući s ove strane pretjeranosti, što je lik obogatilo dodatnim šarmom. S ruba je iskliznula Mateja Majerle oblikujući Medu, no u ostalim je likovima djelovala uvjerljivije. Glumački trio odlično je funkcionirao u zajedničkoj igri.

Žiri u sastavu: Ana Prolić, Dario Harjaček i Anastasija Jankovska nagradu za najbolju predstavu dodijelio je predstavi Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka, *Nije me strah* u režiji Ljudmile Fedorove. Predstava nastala po slikovnici Dubravke Pađen Farkaš tematizira borbu malenog Tima sa strašnim strahom i njegovim nemanima. Kako bi ih pobijedio, Tim krene sam kroz mračni park do dućana. Iako je predstava oblikovana kroz klasičnu strukturu spoznajnoga putovanja uz tri gradacijske točke, redateljica i izvođači uspjeli su nizom zgodnih lutkarskih minijatura, dinamičnom i razigranom igrom, preciznom animacijom (zaslužena nagrada Ediju Čeliću za najbolje glumačko ostvarenje) te opipljivom atmosferom straha utišati njezinu predvidivost.

U predstavi *Ljubiti, samo ljubiti* Teatra Poco Loco Maja Katić vrlo je uspjelo oblikovala dramski tekst predstave (opravdana nagrada za dramaturgiju) oko silno mudrih, duhovitih, ludičkih i scenski jakih riječi i stihova Zvonimira Baloga. U unutarnjem im je planu dala prostor da se raskrile, dok ih je na makroplanu obuzdala čvrstim okvirom o junačiću Pužu zaljubljen u djevojčicu Ružu. Redateljica Renata Carola Gatica izvedbeni je sloj naslonila na zvučnost Balogovih riječi, stavivši ih u prvi plan. Ostali elementi scenske igre bili su u funkciji oživljavanja riječi, njihova sadržaja i zvučnosti. Činili su to naglašenom mimikom, pokretom, plesom, pjesmom..., komentirajući ih ironično, satirično i ludički. Rezultat je bio tek naizgled paradoks – podčinivši se i stavivši u službu riječi, scenska igra nadrasla je poziciju puža, pažu, privlačnošću se i duhovitošću izjednačivši s auditivnim slojem te stvorivši zanimljivo izvedbeno tkanje. Ključnu ulogu u uravnoteženom ludičkom tkanju odigrali su Maja Katić i Bruno Kontrec, koji su silnom energijom, zaigranošću i međusobnom suigrom stvorili dinamičnu, duhovitu, zabavnu i komunikativnu predstavu.

Nedovoljno iskorišten potencijal

Po našem mišljenju najbolja je predstava festivala *U zvijezde*, GKL Split. Ksenija Zec i Saša Božić u predstavi su odlučili poslati glumce i gledatelje u zvijezde, uronivši cijelu priču u igru. Ona čini okvir predstave koji se prepleće s unutarnjom radnjom, uranja u nju, relativizira je, relativizirajući time i sebe, a kao što znamo, u prostoru relativnosti sve je stvarno i važno. Igra iz sadržajnog sloja prelila se i na scenu, koju je Zdravka Ivandija Kirigin razigrala jastucima, kao i u izvedbeni sloj u kojemu se sve i svime igra – od likova preko prostora i scene do zvuka i vremena. Petar Konkvoj Cailliau oblikovao je zabavnog dječaka razvijene mašte i šaljive ironije, duhovitog poklopca svakom loncu, dok je dežurnu mudricu i diskretnu umišljenicu igrala Justina Vojaković-

Fingler. Tvrtko Štajcer unio je u igru vrlo duhovitu šeptrljivost, dok su Petra Kovačić i Andrea Majica odličnim pokretom i šaljivim umecima dale igri puninu i minijaturne duhovitosti.

Zaključno, predstave 10. Malog Marulića pokazale su potencijal hrvatske dramske i autorske riječi za djecu, ali i ukazale na dosta prostora za dodatni rad, dizanje i brušenje kao i prepletanje teksta i izvedbe te autora teksta i ekipe predstave. Upravo posljednje čini nam se posebno važnim. Predstava je živo tijelo te ne može rasti na okamenjenim elementima. Samim time dramski tekst mora papirnatu točku na sceni pretvoriti u trotočku, uskličnik, zarez... zajedno s redateljem, autorskim timom i glumcima oživiti riječi.